Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling

Inhoudsopgave

	Voorwoord	**3**
1	**Conclusies en aanbevelingen**	**5**
2	**Inleiding**	**8**
2.1	Aanleiding	9
3	**Onderzoeksopzet**	**10**
3.1	Probleemstelling	10
3.2	Uitvoering onderzoek	10
3.2.1	Afbakening	10
3.2.2	Onderzoeksopzet	11
4	**Bevindingen**	**12**
4.1	Aanwezigheid meldcode	12
4.2	Inhoud meldcode	13
4.3	Gebruik van de meldcode	14
4.3.1	Bekendheid meldcode	14
4.3.2	Toepassing meldcode	16
4.4	Bevorderen kennis en gebruik meldcode	19
	BIJLAGEN	
I	**Lijst met aangeschreven organisaties**	**21**
II	**Tabellen**	**24**
III	**Afkortingen**	**27**

Voorwoord

Met de invoering van de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (juli 2013) zijn onder andere organisaties die onder het ministerie van Veiligheid en Justitie vallen, verplicht over een eigen meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling te beschikken en de kennis en het gebruik hiervan binnen de eigen organisatie te bevorderen. De meldcode is een vijf-stappenplan waarin staat wat een beroepskracht het beste kan doen bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling tot aan het moment dat hij moet beslissen over het doen van een melding.

De Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ) heeft onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid en het gebruik van de meldcode bij justitiële inrichtingen, reclasseringsorganisaties, Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen en Halt. De afgelopen jaren zijn de Inspecties Jeugdzorg en Gezondheidszorg binnen de eigen sectoren al nagegaan of instellingen de meldcode gebruiken en hun medewerkers hierin hebben geschoold.
De inspecties constateerden het belang van het gebruik van de meldcode en het uitvoeren van de kindcheck al in eerder onderzoek, waaronder in het rapport Gezinnen met Geringe Sociale Redzaamheid, casuïstiek Groningen[1]. Aanleiding voor dit onderzoek was het overlijden van één van de kinderen uit een gezin als gevolg van huiselijk geweld.

Voor veel organisaties is het invoeren van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling één van de vele opgaven van de afgelopen jaren. Bij een aantal organisaties is dit ook te merken. De Inspectie VenJ constateert in dit onderzoek dat het gebruik van de meldcode bij de onderzochte organisaties nog een aandachtspunt is. Dit neemt niet weg dat er ook een aantal zaken goed gaat. In alle meldcodes is het stappenplan beschreven hoe medewerkers dienen om te gaan met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Medewerkers van de reclasseringsorganisaties en Halt zijn bijna allemaal op de hoogte van de meldcode.

De Inspectie constateert overigens dat het voor een succesvolle toepassing van de meldcode niet noodzakelijk is dat alle medewerkers in elke setting in dezelfde mate op de hoogte moeten zijn van de meldcode. Als sleutelfiguren die een centrale rol hebben in het constateren van signalen volledig op de hoogte zijn van het gebruik van de meldcode, zorgt dit ervoor dat de meldcode op een goede manier wordt toegepast.

[1] https://www.jeugdinspecties.nl/_database/documenten/Rapport%20casuistiek%20Groningen.pdf

De organisaties waar de bekendheid en het gebruik van de meldcode nog onvoldoende is, kunnen deze verhogen met behulp de Toolkit meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze toolkit is te vinden op de site van de Rijksoverheid[2] en bevat onder andere een factsheet, voorlichtingsmateriaal en online trainingen.

J.G. Bos
Hoofd van de Inspectie Veiligheid en Justitie

[2] Via http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/publicaties/2015/07/16/toolkit-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling.html

1 Conclusies en aanbevelingen

In dit onderzoek is onderzocht in hoeverre betrokken organisaties binnen het toezichtdomein van de Inspectie VenJ voldoen aan de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (kort gezegd: de Wet meldcode) en het bijbehorende besluit, en wat hun eerste ervaringen zijn met het gebruik van de meldcode.
Met de invoering van de Wet meldcode zijn organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren verplicht over een eigen meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling te beschikken en de kennis en het gebruik hiervan binnen de eigen organisatie te bevorderen. De meldcode is een vijf-stappenplan waarin staat wat een beroepskracht het beste kan doen bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling tot aan het moment dat hij moet beslissen over het doen van een melding bij Veilig Thuis[3].

De Inspectie VenJ constateert dat op het moment van onderzoek niet alle organisaties aan de genoemde wet voldoen. Van de onderzochte Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen (RIBW's) beschikken DOOR en Moria niet over een meldcode. Alle reclasseringsorganisaties, justitiële inrichtingen[4] en Halt hebben een (centrale) meldcode. Een aantal van de justitiële inrichtingen is echter niet op de hoogte van de aanwezigheid van deze meldcode.
Een opvallende uitkomst is dat slechts twee van 61 meldcodes die de Inspectie VenJ van bovengenoemde organisaties heeft ontvangen aan alle eisen uit het Besluit meldcode voldoen.
De medewerkers van justitiële inrichtingen en van de RIBW's die wel over een meldcode beschikken, zijn hier vaak niet mee bekend. Bij de reclasseringsorganisaties en Halt is het beeld ook wat betreft dit onderwerp positief. Het gebruik van de meldcode ten slotte is bij alle organisaties een aandachtspunt.

Onderzoeksvraag 1. In hoeverre beschikken de betrokken organisaties binnen het toezichtdomein van de Inspectie VenJ over een meldcode?
Twee van de vier organisaties van RIBW's, namelijk DOOR en Moria, beschikken niet over een (eigen) meldcode. DOOR maakt wel gebruik van het Basismodel meldcode huiselijk geweld en

[3] Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit zijn regionale organisaties waar slachtoffers, daders en omstanders terecht kunnen voor deskundige hulp en advies.

[4] Hieronder vallen penitentiaire inrichtingen, justitiële jeugdinrichtingen, detentie- en uitzetcentra en forensische psychiatrische instellingen.

kindermishandeling[5], zodat medewerkers op de hoogte zijn van de werkwijze. DJI beschikt over een centrale meldcode voor alle justitiële inrichtingen, echter geven vier van de 26 penitentiaire inrichtingen expliciet aan niet over een meldcode te beschikken. Dat DJI over een centrale meldcode beschikt die de inrichting moet toepassen, is bij deze inrichtingen blijkbaar niet bekend.
Een genoemde reden voor het niet hebben en toepassen van een eigen meldcode is dat de organisatie de meldcode niet van toepassing op hun doelgroep acht. De Wet meldcode geldt echter voor alle onderzochte organisaties. Daarnaast kunnen de justitiabelen[6] van iedere organisatie onderdeel zijn van een gezin waarin huiselijk geweld of kindermishandeling speelt, ook als de justitiabele zelf niet aanwezig is. Als een organisatie geen meldcode heeft of medewerkers deze niet toepassen, bestaat het risico dat deze signalen minder snel worden opgemerkt en opgepakt. De Inspectie VenJ is dan ook van mening dat een meldcode voor alle onderzochte organisaties van nut is.
Het beeld bij de reclasseringsorganisaties en Halt is positief: deze organisaties beschikken alle over een meldcode.

Onderzoeksvraag 2. In hoeverre voldoet deze meldcode aan de eisen uit het Besluit meldcode?
Het stappenplan hoe medewerkers dienen om te gaan met signalen is in alle meldcodes beschreven. Echter voldoen slechts twee van de 61 ontvangen meldcodes aan alle eisen uit het Besluit meldcode. Dit komt met name doordat het inschakelen van een letselduidingsdeskundige in 93% van de meldcodes niet wordt genoemd, 95% van de meldcodes niet in gaat op specifieke vormen van geweld en in 61% van de meldcodes niet staat dat een kindcheck moet worden uitgevoerd.
Hoewel al deze onderdelen verplicht zijn, vraagt de Inspectie VenJ specifiek aandacht voor de kindcheck. Door middel van de kindcheck wordt gecontroleerd of er in een gezin kinderen zijn en of de kinderen een veilige leefomgeving hebben. De risico's van de situatie van een ouder voor aanwezige kinderen (bijvoorbeeld zware verslaving of depressiviteit) kunnen alleen worden opgepakt als de beroepskracht weet dat de justitiabele cliënt kinderen heeft die van hem afhankelijk zijn.

De wijze van omgang met vertrouwelijke gegevens is in 80% van de meldcodes genoemd. Medewerkers geven aan dat het delen van vertrouwelijke informatie een lastig punt kan zijn. Het is daarom van belang dat organisaties hun medewerkers hier zo goed als mogelijk in faciliteren door in de meldcode expliciet te omschrijven hoe hiermee om te gaan. En aan te geven dat medewerkers in geval van een conflict van plichten ook zonder toestemming van de cliënt over hem mogen spreken, mits dit besluit zorgvuldig wordt genomen. Een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan immers tot gevolg hebben dat een justitiabele of gezinslid daarvan die dringend hulp nodig heeft, juist niet wordt geholpen.

[5] Dit basismodel is geschreven voor de functionarissen die binnen een instelling, organisatie of praktijk een meldcode opstellen. Met behulp van het basismodel kan een meldcode op maat worden gemaakt.

[6] Onder justitiabelen worden in dit onderzoek verstaan de gedetineerden binnen penitentiaire inrichtingen, de patiënten binnen de forensische psychiatrische instellingen, de vreemdelingen in detentiecentra, de cliënten van de reclassering, de bewoners van RIBW's en de jongeren in justitiële jeugdinrichtingen en bij Halt.

Onderzoeksvraag 3. In hoeverre bevorderen deze organisaties het gebruik en de kennis van de meldcode binnen de eigen organisatie?
Onderzoeksvraag 4. Wat zijn de eerste ervaringen met het gebruik van de meldcode?
De bekendheid van de meldcode bij medewerkers in organisaties die over een meldcode beschikken, is bij zowel de justitiële inrichtingen als de RIBW's laag. Van de medewerkers in justitiële inrichtingen weet slechts 35% dat de organisatie hierover beschikt. Bij de RIBW's is dit 59%. De percentages bij de reclasseringsorganisaties en Halt liggen hoger: respectievelijk 93% en 100% van de medewerkers daar zijn van de aanwezigheid van de meldcode op de hoogte.

Het gebruik van de meldcode behoeft bij alle organisaties nog meer aandacht. Voor een succesvolle toepassing van de meldcode is het niet per se noodzakelijk dat alle medewerkers in detail op de hoogte zijn van de meldcode. Organisaties kunnen een werkwijze hebben waarin signalen bij bepaalde sleutelfunctionarissen terecht komen die de toepassing bewaken. Desondanks acht de Inspectie het onvoldoende dat 30% van de medewerkers die vermoedens hebben gehad van huiselijk geweld en kindermishandeling aangeeft de meldcode niet toe te passen. Dit betekent weliswaar niet dat zij niks met deze vermoedens doen, maar wel dat zij niet (expliciet) de stappen van de meldcode volgen.

Medewerkers van de onderzochte organisaties hebben verschillende redenen voor het niet gebruiken van de meldcode. Binnen een gesloten setting zijn er volgens de medewerkers minder situaties waarin medewerkers huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen signaleren. Als zij dit wel signaleren, is dit door de plaats in de keten volgens de medewerkers vaak al bekend via andere organisaties en is het voor hen niet nodig hier opvolging aan te geven.

Juist omdat het gebruik van de meldcode nog verbetering behoeft en medewerkers soms weinig situaties meemaken waarin zij de meldcode moeten toepassen, is het van belang dat medewerkers geregeld worden herinnerd aan het gebruik van de meldcode. 54% van de medewerkers en leidinggevenden geeft aan dat binnen de eigen organisatie meer gedaan moet worden om de kennis over de meldcode te bevorderen.

Organisaties monitoren het gebruik van de meldcode niet. Nu blijkt dat de meldcode bij veel medewerkers onvoldoende bekend is en in voorkomende situaties niet altijd wordt toegepast, is de Inspectie VenJ van mening dat organisaties in ieder geval moeten bijhouden of medewerkers de meldcode gebruiken.

Aanbevelingen

Aan alle onderzochte organisaties
- Evalueer de huidige meldcode en vul deze aan met ontbrekende elementen. Heb hierbij specifiek aandacht voor het volledig beschrijven van de kindcheck en de omgang met vertrouwelijke gegevens.

- Breng de meldcode geregeld onder de aandacht van medewerkers, zodat zij op de hoogte zijn van het bestaan en de werking van de meldcode. Zorg dat in ieder geval de sleutelfiguren die een centrale rol hebben in het constateren van signalen volledig op de hoogte zijn van het gebruik van de meldcode.

2 Inleiding

Huiselijk geweld[7] en kindermishandeling[8] komen op grote schaal voor in onze samenleving. Jaarlijks worden één miljoen mensen slachtoffer van incidenteel huiselijk geweld en ruim 200.000 personen hebben te maken met ernstig of herhaald huiselijk geweld[9]. Het aantal kinderen dat wordt mishandeld, verwaarloosd of misbruikt, is tussen 2005 en 2010 gestegen van 107.000 naar ruim 118.000 kinderen[10]. Uit het jaarverslag 2013 van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) bleek dat er dat jaar 66.715 eerste contacten zijn geweest. In 2010 waren dit nog 62.001 contacten.

Om huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen is vroegtijdige signalering belangrijk. Hoe eerder deze geweldsvormen worden opgespoord, des te sneller hulp en ondersteuning geboden kan worden om het geweld te stoppen en de slachtoffers hulp te bieden. Het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling is in de praktijk echter niet eenvoudig. Het gebruik van een meldcode kan ondersteuning bieden in het omgaan met signalen. De meldcode is een vijf-stappenplan waarin staat wat een beroepskracht het beste kan doen bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling tot aan het moment dat hij of zij moet beslissen over het doen van een melding.

7 Huiselijk geweld is lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand in de huiselijke kring (Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015, art. 1.1.1).

8 Onder kindermishandeling wordt verstaan: elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen, ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel (Jeugdwet, art. 1.1).

9 Zie website: http://www.vooreenveiligthuis.nl/geweld-thuis.

10 Kindermishandeling in Nederland Anno 2010. De Tweede Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van Kinderen en Jeugdigen (TNO, 2011). Het betreft een vijfjaarlijks onderzoek. Het volgende onderzoeksrapport wordt verwacht in 2016.

2.1 Aanleiding

In juli 2013 zijn de Wet meldcode en het Besluit verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (kort gezegd: het Besluit meldcode) ingevoerd. De Wet meldcode geldt voor de sectoren gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. Met de invoering van de Wet meldcode zijn organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren verplicht over een eigen meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling te beschikken en de kennis en het gebruik hiervan binnen de eigen organisatie te bevorderen. Het Besluit meldcode beschrijft de elementen die een meldcode minimaal moet bevatten, zoals een stappenplan voor de omgang met vermoedens van geweld.

De meldcode dient ervoor de beroepskracht te ondersteunen bij het zorgvuldige afwegen van het al dan niet doen van een melding bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het hebben van een meldcode betekent geen meldplicht van signalen.

In het Jaarwerkprogramma Toezicht Jeugd 2015 is vermeld dat de Inspecties Jeugdzorg en Gezondheidszorg de afgelopen jaren binnen de eigen sectoren zijn nagegaan of instellingen de meldcode gebruiken en hun medewerkers hierin hebben geschoold. Daarnaast is aangekondigd dat onder andere de Inspectie VenJ onderzoek doet naar de meldcode.

3 Onderzoeksopzet

De Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie VenJ) heeft een onderzoek uitgevoerd naar de mate waarin alle onder haar toezicht vallende organisaties die verplicht zijn een meldcode te hebben, voldoen aan de eisen uit de Wet meldcode en het Besluit meldcode. Tevens wilde de Inspectie VenJ inzicht verkrijgen in wat de organisaties doen om het gebruik en de kennis van de meldcode te bevorderen en wat hun eerste ervaringen met het gebruik van de meldcode zijn.

3.1 Probleemstelling

Bovenstaande heeft geleid tot de volgende probleemstelling:

In hoeverre voldoen betrokken organisaties binnen het toezichtdomein van de Inspectie VenJ aan de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en bijbehorende besluit en wat zijn hun eerste ervaringen met het gebruik van de meldcode?

De probleemstelling valt uiteen in de volgende onderzoeksvragen:
1. In hoeverre beschikken de betrokken organisaties binnen het toezichtdomein van de Inspectie VenJ over een meldcode?
2. In hoeverre voldoet deze meldcode aan de eisen uit het Besluit meldcode?
3. In hoeverre bevorderen deze organisaties het gebruik en de kennis van de meldcode binnen de eigen organisatie?
4. Wat zijn de eerste ervaringen met het gebruik van de meldcode?

3.2 Uitvoering onderzoek

3.2.1 Afbakening

De Wet meldcode beschrijft welke organisaties die onder het ministerie van Veiligheid en Justitie vallen een meldcode moeten hebben. Dit zijn justitiële jeugdinrichtingen, forensische psychiatrische instellingen, penitentiaire inrichtingen, het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de RIBW's en de reclassering. Conform de Regeling Halt (2013) is ook Halt verplicht om over een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te beschikken en het gebruik en de kennis hiervan onder medewerkers te bevorderen.

Voor dit onderzoek zijn alle organisaties die onder het ministerie van Veiligheid en Justitie vallen meegenomen. Er zijn in totaal 81 organisaties aangeschreven. In bijlage I is een overzicht te vinden van deze organisaties. In dit rapport wordt een clustering gemaakt van organisaties die een eigenstandige rol binnen de sanctietoepassing hebben.
Het eerste cluster omvat justitiële inrichtingen, waarbij 26 penitentiaire inrichtingen, negen justitiële jeugdinrichtingen, drie detentie- en uitzetcentra en elf forensische psychiatrische instellingen zijn meegenomen[11]. Justitiabelen zitten in deze instellingen in een gesloten setting waarbij zij een sanctie dan wel behandeling ondergaan.
Het tweede cluster omvat de drie reclasseringsorganisaties (3RO). Deze organisaties richten zich op de begeleiding van justitiabelen bij hun terugkeer in de samenleving. In dit onderzoek zijn de vijf regiokantoren van Reclassering Nederland, elf regionale instellingen van Stichting Verslavingsreclassering GGZ en tien clusters van Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering meegenomen.
Het derde cluster behelst stichting Halt. Deze organisatie is gericht op een alternatieve afdoening voor jongeren die betrokken zijn bij strafbare feiten.
Het laatste cluster omvat de RIBW's. Hierbij zijn vier organisaties van instellingen meegenomen, namelijk de nazorginstellingen Exodus, DOOR, Moria en Ontmoeting. Deze organisaties bieden vanuit een open setting tijdelijke huisvesting en begeleiding aan justitiabelen in de laatste fase van hun sanctie of maatregel, of kort daarna. Exodus is de grootste van deze organisatie en beschikt over elf nazorghuizen. De andere organisaties hebben ieder één nazorghuis.
Het COA is in dit onderzoek niet meegenomen, omdat ten tijde van de start van dit onderzoek de Inspectie VenJ nog geen toezichttaak had op deze organisatie.

3.2.2 Onderzoeksopzet

Het onderzoek van de Inspectie VenJ bestond uit drie delen. In het eerste deel heeft de Inspectie VenJ bij alle aangeschreven organisaties de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgevraagd. Vervolgens is per ontvangen meldcode nagegaan of en hoe de organisaties invulling hebben gegeven aan de vereisten uit de Wet en het Besluit.

In het tweede deel van het onderzoek is een vragenlijst uitgezet onder medewerkers en leidinggevenden. Aan alle organisaties is gevraagd een lijst met medewerkers op te sturen. Er is vervolgens per organisatie een aselecte steekproef van 15% van de medewerkers getrokken. De vragenlijst is uitgezet onder 1433 medewerkers die contact met justitiabelen hebben en onder 129 leidinggevenden. Uiteindelijk hebben 853 medewerkers en 86 leidinggevenden de vragenlijst volledig ingevuld.

In het derde deel van het onderzoek zijn dertien interviews gehouden, zowel bij uitvoerende organisaties als bij hoofdkantoren. Het doel van de interviews was om een kwalitatief beeld te krijgen bij de bevindingen vanuit de vragenlijsten. De organisaties waar een interview is gehouden zijn gekozen op basis van de ingevulde vragenlijsten. Ze hadden bijvoorbeeld in de vragenlijsten aangegeven dat de meldcode in de praktijk niet werd gebruikt of er bleken verschillen te bestaan tussen wat de medewerkers en de leidinggevenden zeiden over het gebruik van de meldcode.

[11] Er zijn zeven forensisch psychiatrische centra en vier forensisch psychiatrische klinieken betrokken in het onderzoek.

4 Bevindingen

4.1 Aanwezigheid meldcode

Van de 81 organisaties die zijn aangeschreven, zijn 61 meldcodes ontvangen. Deze 61 meldcodes gelden voor 70 organisaties, omdat de tien organisaties van Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering gezamenlijk één meldcode hebben opgestuurd.
Van de 26 penitentiaire inrichtingen hebben zeven penitentiaire inrichtingen (27%) geen meldcode gestuurd, waarvan er vier (15%) expliciet hebben aangegeven geen meldcode te hebben. Op het intranet van DJI is echter een meldcode voor alle DJI-instellingen te vinden. Blijkbaar zijn niet alle penitentiaire inrichtingen op de hoogte dat DJI over een centrale meldcode beschikt die de inrichting moet toepassen. Eén van de penitentiaire inrichtingen heeft naar aanleiding van het verzoek van de Inspectie VenJ op een later tijdstip alsnog het gebruik van de meldcode ingevoerd.
De overige justitiële inrichtingen hebben alle een meldcode opgestuurd.
Van de RIBW's hebben twee organisaties van instellingen (50%) geen meldcode opgestuurd. DOOR en Moria beschikken niet over een (eigen) meldcode, Exodus en Ontmoeting wel. Moria gaf aan zich niet bewust te zijn van de verplichting hiertoe, maar op korte termijn een meldcode te gaan ontwikkelen. DOOR meldt vermoedens en signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling aan de reclassering, die in de meeste gevallen ook bij de cliënten van DOOR betrokken is. DOOR en de reclassering behandelen vervolgens samen de melding. DOOR heeft daarnaast het Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling opgenomen in de interne richtlijnen.

De ontvangen documenten verschillen sterk qua inhoud en omvang: van een voorbeeldmodel vanuit de moederorganisatie, een processchema met korte toelichting op de te nemen stappen tot meerdere uitvoerige documenten, waarbij vaak niet duidelijk is aangegeven welk document leidend is. De opgestuurde meldcodes zijn gedateerd tussen 2010 en 2014; een aantal organisaties beschikte al over een meldcode voor de invoering van de Wet meldcode. Er is één meldcode die in 2015 opnieuw is vastgesteld. Van een klein aantal meldcodes is geen datum bekend.

Het hoofdkantoor DJI heeft op 17 december 2012 voor heel DJI de centrale DJI-meldcode vastgesteld. Alle penitentiaire inrichtingen gebruiken deze standaardversie. Van de justitiële jeugdinrichtingen gebruiken twee de versie van DJI, hebben vier een eigen versie opgesteld op basis van de versie van DJI en hebben twee een eigen versie opgesteld zonder te verwijzen naar DJI.

Voor de 3RO is op 27 september 2011 een Handboek 3RO vastgesteld waarin onder meer een voorbeeld van een meldcode is opgenomen. Reclasseringsorganisaties kunnen dit voorbeeld gebruiken bij het ontwikkelen van een eigen meldcode. Van de 26 reclasseringsorganisaties gebruikt 18% de meldcode uit het 3RO Handboek.

4.2 Inhoud meldcode

Het Besluit meldcode stelt een aantal inhoudelijke eisen aan de meldcode. Een meldcode dient minimaal de volgende elementen te bevatten:

A. Stappenplan
Elke meldcode moet een stappenplan voor de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling bevatten. Dit stappenplan bestaat uit vijf stappen:

1. het in kaart brengen van signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling;
2. het consulteren van een collega en indien nodig het raadplegen van Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding;
3. het voeren van een gesprek met de cliënt;
4. het wegen van de aard en ernst van het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling;
5. de beslissing om zelf hulp te organiseren of een melding bij Veilig Thuis te doen.

In alle ontvangen meldcodes wordt het stappenplan beschreven. In 7% van de meldcodes worden één of meerdere stappen niet beschreven[12].
Daarnaast wordt de tweede stap in de meerderheid van de meldcodes gedeeltelijk beschreven. Alle meldcodes beschrijven dat een collega geraadpleegd moet worden. Het raadplegen van Veilig Thuis wordt door één meldcode niet genoemd[13]. Het inschakelen van een letselduidingsdeskundige in geval van twijfel over de aard van de verwondingen, wordt in slechts 7% van de meldcodes genoemd.

B. Toebedeling verantwoordelijkheid
In elke meldcode moet een toebedeling van verantwoordelijkheden voor het doorlopen van de stappen uit het stappenplan worden vastgelegd. Ook moet de eindverantwoordelijkheid worden vastgelegd voor de beslissing om al dan niet een melding te doen bij Veilig Thuis. In 95% van de meldcodes is vastgelegd wie de stappen van de meldcode moet doorlopen. De eindverantwoordelijke is in 75% van de gevallen duidelijk aangewezen. In de overige meldcodes is er geen eindverantwoordelijke aangewezen of is het onduidelijk wie er eindverantwoordelijk is omdat het besluit in overleg wordt genomen.

C. Beschrijving omgang specifieke vormen geweld
Volgens het Besluit meldcode moet er specifieke aandacht zijn voor bijzondere vormen van geweld die speciale kennis en vaardigheden van het personeel vereisen (zoals vrouwelijke genitale verminking, ouderenmishandeling of eergerelateerd geweld). In bijna alle meldcodes is een omschrijving gegeven van de begrippen huiselijk geweld en kindermishandeling. 95% van de meldcodes gaat echter niet in op specifieke vormen van geweld en hoe hiermee om te gaan. In

[12] De percentages zijn berekend over de 61 ontvangen meldcodes. De meldcode van Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering telt hier dus als één meldcode.

[13] In de meeste meldcodes staat overigens het AMK en/of het Steunpunt Huiselijk Geweld nog benoemd. Deze zijn per 1 januari 2015 opgegaan in Veilig Thuis.

enkele gevallen wordt eergerelateerd geweld wel genoemd en staat er een verwijzing naar het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld van de politie.

D. Verwijsindex Risico Jongeren
In de meldcode moet ook een beschrijving staan van de mogelijkheid een melding te doen in de verwijsindex risicojongeren (VIR), als de organisatie hiervoor meldingsbevoegd is. Deze index draagt bij aan een snellere en betere samenwerking tussen hulpverleners en met gemeenten, doordat meldingsbevoegde professionals die een bepaalde jeugdige hebben gemeld, op de hoogte worden gesteld van elkaars betrokkenheid bij die jeugdige. Van de onderzochte organisaties is uitsluitend Halt meldingsbevoegd voor de VIR. In de meldcode van Halt is de mogelijkheid tot het doen van een melding in de VIR opgenomen.
Reclassering Nederland heeft in een interview aangegeven dat ze enkele jaren geleden bewust hebben gekozen om geen aansluiting bij de VIR te zoeken. Dit had te maken met de privacy en de informatiedeling: indien de reclasseringswerker een jongere bij de VIR aanmeldt, kunnen andere organisaties die dit ook doen zien dat iemand uit het gezin bij de reclassering bekend is. Dat vinden zij niet wenselijk.

E. Kindcheck
Een ander element dat in de meldcode opgenomen moet worden is de kindcheck. Door middel van de kindcheck wordt gecontroleerd of er in een gezin kinderen zijn en of de kinderen een veilige leefomgeving hebben. In 61% van de meldcodes staat niet dat er een kindcheck moet worden uitgevoerd.

F. Omgang vertrouwelijke gegevens
Een laatste element dat in het Besluit meldcode wordt genoemd is de omgang met vertrouwelijke gegevens. Er moet specifieke aandacht zijn voor de wijze waarop beroepskrachten omgaan met gegevens waarvan zij het vertrouwelijk karakter kennen of redelijkerwijs moeten vermoeden. In 80% van de meldcodes is de omgang met vertrouwelijke gegevens beschreven.

Slechts twee van de meldcodes voldoen op alle onderdelen. Dit komt met name doordat het inschakelen van een letselduidingsdeskundige in 93% van de meldcodes niet wordt genoemd, 95% van de meldcodes niet in gaat op specifieke vormen van geweld en in 61% van de meldcodes niet staat dat een kindcheck moet worden uitgevoerd.

4.3 Gebruik van de meldcode

Aan medewerkers en leidinggevenden is door middel van vragenlijsten en interviews gevraagd naar de ervaringen met het gebruik van de meldcode en de wijze waarop de organisaties het gebruik en de kennis van de meldcode bevorderen. In onderstaande bevindingen zijn de antwoorden van medewerkers en leidinggevenden van organisaties die hebben aangegeven niet over een meldcode te beschikken niet meegenomen.

4.3.1 Bekendheid meldcode

Het verschilt per organisatie of de respondenten op de hoogte zijn dat de eigen organisatie over een meldcode beschikt. Bij 3RO en Halt geven (bijna) alle respondenten aan dat de organisatie over een meldcode beschikt. Bij zowel de justitiële inrichtingen als de RIBW's is dit niet het geval. 35% van de respondenten vanuit justitiële inrichtingen en 59% van de respondenten vanuit de RIBW's is van de aanwezigheid van deze meldcode op de hoogte.

'Tot zover ik het weet zijn er geen protocollen in de inrichting, hoe te handelen bij huiselijk geweld/kinderenmishandeling. Als ambtenaar heb ik een geheimhoudingsplicht. Ik durf niet te zeggen of ik een meldplicht heb.'

In figuur 1 zijn de antwoorden op deze vraag per cluster van organisaties weergegeven[14].

Figuur 1. *Beschikt uw organisatie over een meldcode?*

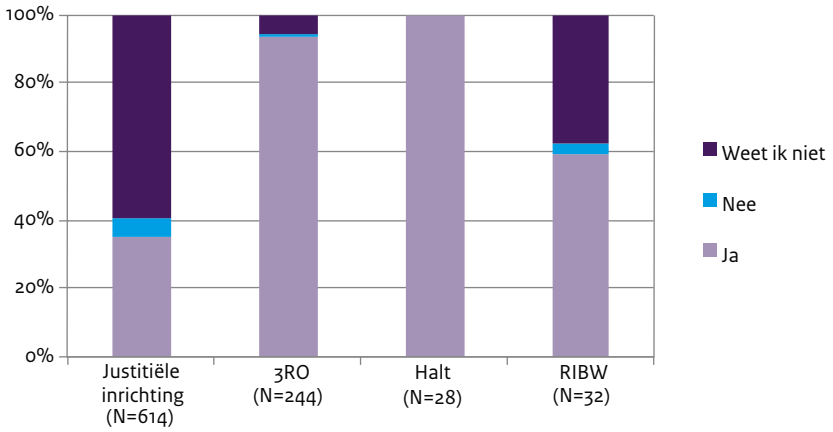

Een verklaring die medewerkers van justitiële inrichtingen geven voor het feit dat zij minder vaak weten dat hun organisatie over een meldcode beschikt, is dat de justitiabelen daar weinig (fysiek) contact hebben met hun partner en kinderen. Dit kan ook een verklaring zijn voor de lagere bekendheid van de meldcode in de RIBW's. De justitiabelen van justitiële inrichtingen en RIBW's leven immers niet thuis bij hun partner en kinderen[15]. Contactmomenten die er tussen hen zijn, zijn meer gereguleerd, waardoor er minder risico is dat zij zelf betrokken zijn bij kindermishandeling en huiselijk geweld. Medewerkers maken dientengevolge weinig situaties mee waarop zij kindermishandeling of huiselijk geweld kunnen signaleren en gebruiken daarom slechts sporadisch de meldcode, waardoor zij geen bekendheid met de meldcode opbouwen:

'Het leeft nog niet erg bij mij en volgens mij ook niet bij mijn collega's.'

[14] In bijlage II zijn de tabellen te vinden met de gegevens waarop de figuren en kwantitatieve uitspraken in dit hoofdstuk zijn gebaseerd.

[15] Een enkele uitzondering daargelaten. In de RIBW Exodus Venlo verblijven vrouwen met hun eventuele kinderen.

4.3.2 Toepassing meldcode

Dat medewerkers weten dat hun organisatie over een meldcode beschikt, betekent niet direct dat zij deze ook toepassen. 56% van deze medewerkers antwoordt dat zij de meldcode momenteel gebruiken (N=439)[16]. Dit gebeurt dan altijd (33%), meestal (8%) of soms (15%). 44% gebruikt de meldcode niet. Ook hierin zijn verschillen per organisatie (zie figuur 2).

Figuur 2. *In welke mate gebruikt u momenteel de meldcode?*

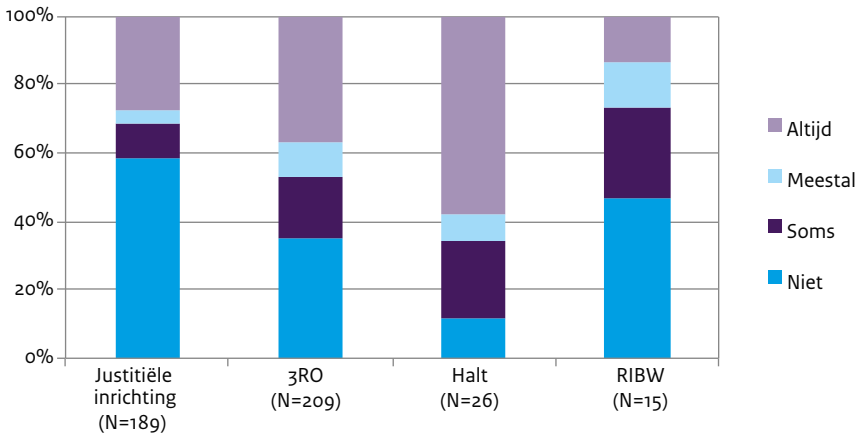

De helft van de medewerkers die aangeeft de meldcode niet te gebruiken, geeft als reden nog geen casus te hebben gehad waarbij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling waren. Van de medewerkers die vermoedens hebben gehad van huiselijk geweld en kindermishandeling (N=278), gebruikt 30% de meldcode niet. Dit betekent niet dat zij niks met deze vermoedens doen, maar uitsluitend dat zij niet (expliciet) de stappen van de meldcode volgen:

'Bij signalen van huiselijk geweld informeer ik de politie, maak ik contact met Veilig Thuis en maak ik melding bij de kinderbescherming (of ik zie toe dat de politie dit doet). Echter is dit op eigen initiatief, niet ingegeven door een meldcode.'

Geïnterviewde aandachtsfunctionarissen[17] geven dit ook aan: wanneer medewerkers met hen overleggen over casussen, hebben de medewerkers vaak al een aantal stappen doorlopen, maar zijn ze zich niet bewust dat dit stappen zijn die in de meldcode staan.

[16] Deze en volgende vragen zijn uitsluitend gesteld aan medewerkers die aangeven dat hun organisatie over een meldcode beschikt.

[17] De meeste organisaties hebben aandachtsfunctionarissen aangewezen voor de verspreiding van de bekendheid en kennis over de meldcode.

Aan leidinggevenden is gevraagd of de meldcode binnen hun organisatie wordt gebruikt (N=49). 37% van de leidinggevenden geeft aan niet bekend te zijn met de mate waarin medewerkers in de eigen organisatie de meldcode gebruiken. De leidinggevenden die aangeven wel hiermee bekend te zijn, hebben een positiever beeld van het gebruik van de meldcode dan de medewerkers zelf. Van hen geeft 45% aan dat de meldcode altijd gebruikt wordt in de eigen organisatie en 26% dat deze meestal gebruikt wordt. Zoals op de vorige pagina aangegeven, zijn deze percentages bij medewerkers respectievelijk 33% en 8%.

Meerwaarde meldcode

De respondenten is gevraagd te reageren op stellingen over de meldcode. 91% van de respondenten (N=452)[18] is het eens met de stelling dat de meldcode hen duidelijkheid biedt bij het omgaan met vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. 2% van deze respondenten is het hier niet mee eens.

Geïnterviewden geven daarnaast aan dat de meldcode hen helpt om niet alleen naar de justitiabele te kijken, maar ook na te denken over het gezin van de justitiabele. Onder andere de kindcheck die in de meldcode opgenomen moet zijn draagt hieraan bij.

62% van de respondenten (N=375) is het eens met de stelling dat de meldcode leidt tot betere samenwerking met ketenpartners. 6% van deze respondenten is het hier niet mee eens.

Privacy

Geïnterviewden geven aan dat het op grond van privacywetgeving voor hen lastig kan zijn informatie te delen met niet-justitiële organisaties. In het Basismodel meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling[19] wordt dit onderwerp benoemd: een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een justitiabele of gezinslid daarvan die dringend hulp nodig heeft juist niet wordt geholpen. In dit basismodel is uitvoerig omschreven hoe met dit conflict van plichten dient te worden omgegaan. En dat in de rechtspraak wordt erkend dat in geval van een conflict van plichten een beroepskracht ook zonder toestemming van de cliënt over hem mag spreken, mits dit besluit zorgvuldig worden genomen. Het beschrijven van de situatie voorkomt natuurlijk niet dat er een spanning kan ontstaan tussen de professionele relatie die een medewerker heeft met de justitiabele en de wens een melding te doen.

Redenen voor niet-gebruik: gesloten setting

Medewerkers hebben verscheidene redenen om de meldcode niet te gebruiken. Zoals reeds aangegeven, hebben de justitiabelen in justitiële inrichtingen en RIBW's over het algemeen weinig contact met hun partner en kinderen:

'Ik werk in een gevangenis met volwassen gedetineerden. Dit maakt de kans klein dat de meldcode voor mij in dit werkveld relevant zal zijn.'

[18] De respondenten die geen mening hebben over een stelling, worden niet meegenomen in de analyse.

[19] Dit basismodel is geschreven voor de functionarissen die binnen een instelling, organisatie of praktijk een meldcode opstellen. Met behulp van het basismodel kan een meldcode op maat worden gemaakt.

Hoewel het logisch is dat in een gesloten setting signalen minder voorkomen, betekent dit niet dat medewerkers helemaal geen signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen opmerken. Justitiabelen kunnen immers op verlof gaan, gezinsleden komen op bezoek en er vinden ouder-kinddagen plaats. Andere medewerkers zien de relevantie van de meldcode dan ook wel:

'Gezien de zwaarte van onze functie is een dergelijk meldcode zeer belangrijk. Er zou meer ruimte moeten komen om dergelijke situaties te herkennen en bespreekbaar te maken. Hierdoor kan op tijd worden ingespeeld en misschien erger worden voorkomen.'

Ook ketenpartners zien de rol voor justitiële inrichtingen. Zo geven geïnterviewde reclasseringswerkers aan dat het noodzakelijk is dat DJI-medewerkers de meldcode gebruiken wanneer zij zich bezig houden met justitiabelen die langdurig hebben vastgezeten en bezig zijn met het proces van terugkeer in de maatschappij.

Voor een succesvolle toepassing van de meldcode is het niet noodzakelijk dat alle medewerkers in elke setting in dezelfde mate op de hoogte moeten zijn van de meldcode. In bijvoorbeeld justitiële jeugdinrichtingen behoort het tot de taak van de groepsleiders dat zij scherp zijn op alle signalen omtrent jongeren die daar verblijven. Dit betreft signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling, maar ook bijvoorbeeld signalen over groepsgedrag of de cognitieve ontwikkeling van de jongere. Al deze signalen bespreken de groepsleiders met de aan de groep verbonden gedragswetenschapper, bilateraal of in een overleg. Indien de groepsleiders scherp zijn op de signalen en de gedragswetenschappers op de hoogte zijn van het gebruik van de meldcode, zorgt deze werkwijze ervoor dat de meldcode op een goede manier wordt toegepast.

Redenen voor niet-gebruik: plaats in de keten

Andere medewerkers geven aan dat signalen die zij zien vaak al door andere organisaties zijn gesignaleerd. Justitiabelen van justitiële inrichtingen, reclassering en RIBW's hebben over het algemeen voordat zij daar kwamen al contact gehad met andere organisaties, zoals de Raad voor de Kinderbescherming, jeugdzorg en politie:

'Vaak zijn cliënten al langere tijd bekend bij onze organisatie en is de fase van melding al voorbij. Cliënten zitten al vaak in een traject, bijvoorbeeld via Veilig Thuis of jeugdbeschermingsorganisaties.'

Een medewerker kan echter pas met zekerheid weten of er al andere partijen betrokken zijn door de signalen in kaart te brengen, zowel binnen als buiten de eigen organisatie. Dit is de eerste stap in de meldcode.

Redenen voor niet-gebruik: vormgeving van de werkwijze

Een beperkt gedeelte van de respondenten ziet belemmeringen in de manier waarop de werkwijze is vormgegeven. 4% van hen (N=366) is van mening dat de werkwijze voor de invoering van de meldcode beter was:

'De meldcode is zinvol, maar kost meer tijd dan de oude werkwijze.'

Monitoring
Uit de gehouden interviews blijkt dat de meeste organisaties het gebruik van de meldcode niet centraal registeren. Indien dit wel gebeurt, is vanuit de registratie geen geaggregeerde informatie te verkrijgen over het aantal meldingen dat bij Veilig Thuis is gedaan. Hierdoor is het voor de organisaties niet mogelijk het gebruik te monitoren.

4.4 Bevorderen kennis en gebruik meldcode

Toen de organisaties de meldcode implementeerden, hebben zij acties ondernomen om de kennis hierover te verspreiden in de eigen organisatie. De meeste organisaties hebben hiertoe aandachtsfunctionarissen aangewezen. Uit de interviews blijkt dat de aandachtsfunctionarissen over het algemeen een e-learning hebben gevolgd. Bij de reclassering volgden ook de andere medewerkers deze e-learning:

'De training die we hebben gehad was erg leerzaam. Deze heeft me veel inzichten gegeven.'

Verder werden medewerkers via divers voorlichtingsmateriaal geattendeerd op de meldcode.

De aandacht die de meldcode momenteel krijgt, verschilt. 16% van de medewerkers stelt in de vragenlijst dat daarvoor geen specifieke activiteiten ondernomen worden. In de andere organisaties is er aandacht voor de meldcode, bijvoorbeeld via trainingen (45%), tijdens werkoverleg (47%) of door middel van een helpdesk (12%):

'Vorig jaar werden we verplicht om de e-learning af te ronden. Daarnaast is onlangs een collega naar een bijeenkomst geweest, zij heeft de informatie weer ingebracht tijdens een teamoverleg.'

Opvallend is dat medewerkers van de reclassering in grotere mate dan medewerkers van de andere organisaties aangeven dat zij hiertoe trainingen kunnen volgen (58%), ervaringen uitwisselen tijdens werkoverleg (61%) en gebruik kunnen maken van een helpdesk (16%). Bij de RIBW's zijn er juist veel medewerkers die aangeven dat de organisatie hiervoor geen specifieke activiteiten onderneemt (33%).

In de interviews is naast bovengenoemde activiteiten aangegeven dat de meldcode periodiek wordt geëvalueerd en hierbij medewerkers worden betrokken. Ondanks dat in de meeste organisaties specifieke activiteiten worden ondernomen, is 54% van de respondenten het eens met de stelling dat de eigen organisatie meer moet doen om de kennis over de meldcode te bevorderen:

'Er is veel tijd geïnvesteerd in het implementeren van de meldcode. Desondanks lijkt het alsof de kennis wegebt. Ook de aandachtsfunctionarissen geven aan nauwelijks benaderd te worden.'

'Ook na een uitgebreide e-learning zou het fijn zijn als het nog eens terugkwam met een korte opfrismodule of bijvoorbeeld een samenvatting via mail'

'Het is mijns inziens noodzakelijk dat het werken met de meldcode geborgd dient te worden binnen organisaties door het werken ermee, het doel ervan, steeds opnieuw onder de

aandacht te blijven brengen. Mijn advies is: blijven herhalen, opfrisbijeenkomsten organiseren en voor alle nieuwe medewerkers dient de e-learning en werkwijze meldcode onderdeel te zijn van een inwerkprogramma.'

Zoals aangegeven is voor organisaties zoals DJI de meldcode een relatief klein onderwerp. Binnen deze organisaties zijn weinig meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het hoofdkantoor van DJI neemt om deze reden vanuit centraal niveau geen actieve rol bij het bevorderen van de kennis en het gebruik van de meldcode binnen de justitiële inrichtingen. Leidinggevenden binnen justitiële inrichtingen geven aan dat het door het kleine aantal situaties waarin de meldcode gebruikt kan worden voor hen lastig is de meldcode onder de aandacht te houden. Een geïnterviewde aandachtsfunctionaris gaf in dit licht aan behoefte te hebben aan praktische ondersteuning in het onder de aandacht houden van de meldcode.

Bijlage
Lijst met aangeschreven organisaties

Organisatie	Meldcode van organisaties ontvangen
Justitiële inrichtingen	
Penitentiaire inrichting Achterhoek	X
Penitentiaire inrichting Almelo	X
Penitentiaire inrichting Almere	
Penitentiaire inrichting Alphen aan den Rijn	X
Penitentiaire inrichting Amsterdam	
Penitentiaire inrichting Amsterdam-Over-Amstel	X
Penitentiaire inrichting Arnhem	X
Penitentiaire inrichting Dordrecht	X
Penitentiaire inrichting Grave	X
Penitentiaire inrichting Haaglanden	X
Penitentiaire inrichting Haarlem	X
Penitentiaire inrichting Heerhugowaard	
Penitentiaire inrichting Krimpen aan den IJssel	X
Penitentiaire inrichting Leeuwarden	
Penitentiaire inrichting Lelystad	X
Penitentiaire inrichting Limburg Zuid	X
Penitentiaire inrichting Middelburg	X
Penitentiaire inrichting Nieuwegein	X
Penitentiaire inrichting Rotterdam	X
Penitentiaire inrichting Ter Apel	
Penitentiaire inrichting Utrecht	X
Penitentiaire inrichting Veenhuizen	X
Penitentiaire inrichting Vught	X
Penitentiaire inrichting Zuid-Oost	X
Penitentiaire inrichting Zwaag	X
Penitentiaire inrichting Zwolle	
Justitieel Complex Schiphol	X
Detentiecentrum Rotterdam	X
Detentiecentrum Zeist	X
Justitiële jeugdinrichting De Hartelborgt	X

Organisatie	Meldcode van organisaties ontvangen
Justitiële jeugdinrichting De Heuvelrug	X
Justitiële jeugdinrichting De Hunnerberg	X
Justitiële jeugdinrichting Den Hey-Acker	X
Justitiële jeugdinrichting Amsterbaken	X
Justitiële jeugdinrichting Het Keerpunt	X
Justitiële jeugdinrichting Juvaid	X
Justitiële jeugdinrichting Lelystad	X
Justitiële jeugdinrichting Teylingereind	X
Forensisch psychiatrisch centrum De Kijvelanden	X
Forensisch psychiatrisch centrum Dr. S. van Mesdag	X
Forensisch psychiatrisch centrum De Rooyse Wissel	X
Forensisch psychiatrisch centrum Oostvaarderskliniek	X
Forensisch psychiatrisch centrum Pompestichting	X
Forensisch psychiatrisch centrum Van der Hoeven Kliniek	X
Forensisch psychiatrisch centrum Veldzicht	X
Forensisch Psychiatrische Kliniek de Woenselse Poort	X
Forensisch Psychiatrische Kliniek Arkin (Inforsa)	X
Forensisch Psychiatrische Kliniek Assen	X
Forensisch Psychiatrische Kliniek Trajectum	X
RIBW's	
Stichting Door	
Exodus Nederland	X
Stichting Moria	
Stichting Ontmoeting	X
3RO	
Reclassering Nederland	
Regiokantoor Oost	X
Regiokantoor Midden-Noord	X
Regiokantoor Noord-West	X
Regiokantoor Zuid-West	X
Regiokantoor Zuid	X
Stichting verslavingsreclassering Nederland	X
Bouman GGZ	X
Emergis	X
GGZ Reclassering Palier	X
Inforsa	X
IrisZorg	X
Vincent van Gogh	X
Mondriaan Zorggroep	X
Novadic-Kentron	X
Hoofdkantoor Tactus Verslavingszorg	X
Verslavingszorg Noord Nederland	X
Victas	X
Leger des Heils Jeugdbescherming & Reclassering	
Leger des Heils Amsterdam - Reclassering	X
Leger des Heils, Arnhem - Reclassering	X
Leger des Heils, Den Haag - Reclassering	X

Organisatie	Meldcode van organisaties ontvangen
Leger des Heils, Deventer - Reclassering	X
Leger des Heils, Eindhoven - Reclassering	X
Leger des Heils, Groningen - Reclassering	X
Leger des Heils, Lelystad - Jeugdzorg - Reclassering	X
Leger des Heils, Maastricht - Reclassering	X
Leger des Heils, Rotterdam - Jeugdzorg - Reclassering	X
Leger des Heils, Utrecht - Jeugdzorg - Reclassering	X
Halt	X

Tabellen

Tabel 1. *Medewerkers –Beschikt uw organisatie over een meldcode?*

	Justitiële inrichting	Reclassering	Halt	RIBW	Totaal
Ja	213 (34,7%)	228 (93,4%)	28 (100%)	19 (59,4%)	488 (51,6%)
Nee	38 (6,2%)	2 (0,8%)	0	1 (3,1%)	45 (4,8%)
Weet ik niet	363 (59,1%)	14 (5,7%)	0	12 (37,5%)	412 (43,6%)
Totaal	614	244	28	32	945

Tabel 2. *Medewerkers – In welke mate gebruikt u momenteel de meldcode?*

	Justitiële inrichting	Reclassering	Halt	RIBW	Totaal
Altijd	52 (27,5%)	77 (36,6%)	15 (57,7%)	2 (13,3%)	146 (33,2%)
Meestal	7 (3,7%)	22 (10,5%)	2 (7,7%)	2 (13,3%)	33 (7,5%)
Soms	20 (10,5%)	37 (17,7%)	6 (23,1%)	4 (26,6%)	67 (15,3%)
Niet	110 (58,2%)	73 (34,9%)	3 (11,5%)	7 (46,7%)	193 (44%)
Totaal	189	209	26	15	439

Tabel 3. *Medewerkers – In welke mate gebruikt u momenteel de meldcode?*

	Wel eens vermoedens gehad	Geen vermoedens gehad	Totaal
Altijd	113 (40,6%)	33 (20,5%)	146 (33,2%)
Meestal	30 (10,8%)	3 (1,9%)	33 (7,5%)
Soms	51 (18,3%)	16 (9,9%)	67 (15,3%)
Niet	84 (30,2%)	109 (67,7%)	193 (44%)
Totaal	278	161	439

Tabel 4. *Leidinggevenden – In welke mate wordt de meldcode binnen uw organisatie momenteel gebruikt?*

	Totaal
De mate van gebruik is mij niet bekend	18 (36,7%)
Deze wordt niet gebruikt	1 (2,0%)
Deze wordt soms gebruikt	8 (16,3%)
Deze wordt meestal gebruikt	8 (16,3%)
Deze wordt altijd gebruikt	14 (28,6%)
Totaal	49

Tabel 5. *De meldcode biedt duidelijkheid wat te doen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling*

	Medewerkers	Leidinggevenden	Totaal
Helemaal mee eens	108 (26,7%)	11 (22,9%)	119 (26,3%)
Mee eens	258 (65,0%)	36 (75,0%)	294 (65,0%)
Niet me eens/niet mee oneens	29 (7,2%)	1 (2,1%)	30 (6,6%)%
Mee oneens	8 (2,0%)	0	8 (1,8%)
Helemaal mee oneens	1 (0,2%)	0	1 (0,2%)
Totaal	404	48	452
Geen mening	35	1	36

Tabel 6. *De meldcode leidt tot een betere samenwerking met externe partners*

	Medewerkers	Leidinggevenden	Totaal
Helemaal mee eens	28 (8,3%)	3 (8,1%)	31 (8,3%)
Mee eens	185 (54,7%)	18 (48,6%)	203 (54,1%)
Niet me eens/niet mee oneens	103 (30,5%)	13 (35,1%)	116 (30,9%)
Mee oneens	22 (6,5%)	2 (5,4%)	24 (6,4%)
Helemaal mee oneens	0	1 (2,7%)	1 (0,3%)
Totaal	338	37	375
Geen mening	101	12	113

Tabel 7. *De werkwijze vóór de invoering van de meldcode was beter*

	Medewerkers	Leidinggevenden	Totaal
Helemaal mee eens	1 (0,3%)	0	1 (0,3%)
Mee eens	13 (4,0%)	0	13 (3,6%)
Niet me eens/niet mee oneens	87 (26,7%)	6 (12,2%)	93 (25,4%)
Mee oneens	155 (47,5%)	25 (51,0%)	180 (49,2%)
Helemaal mee oneens	70 (21,5%)	9 (18,4%)	79 (21,6%)
Totaal	326	40	366
Geen mening	113	9	122

Tabel 8. *Medewerkers – Welke mogelijkheden biedt uw organisatie aan om de kennis over (het werken met) de meldcode bij medewerkers te bevorderen? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	Justitiële inrichting	Reclassering	Halt	RIBW	Totaal
Medewerkers kunnen hiertoe opleidingen/ trainingen volgen	67 (35,4%)	122 (58,4%)	7 (26,9%)	1 (6,7%)	197 (44,9%)
Er is een helpdesk ingericht voor ondersteuning bij knelpunten, vragen en onduidelijkheden	16 (8,5%)	33 (15,8%)	2 (7,7%)	1 (6,7%)	52 (11,8%)
Ervaringen worden uitgewisseld in werkoverleggen	64 (33,9%)	127 (60,8%)	13 (50,0%)	4 (26,7%)	208 (47,4%)
Onze organisatie heeft hiervoor geen specifieke activiteiten ondernomen	43 (22,8%)	17 (8,1%)	5 (19,2%)	5 (33,3%)	70 (15,9%)
Anders	51 (27,0%)	65 (31,1%)	6 (23,1%)	6 (40,0%)	128 (29,2%)
Totaal	189	209	26	15	439

Tabel 9. *Binnen de organisatie moet meer gedaan worden om de kennis over de meldcode te bevorderen*

	Medewerkers	Leidinggevenden	Totaal
Helemaal mee eens	53 (13,2%)	2 (4,1%)	55 (12,3%)
Mee eens	166 (41,3%)	22 (44,9%)	188 (42,1%)
Niet me eens/niet mee oneens	102 (25,4%)	11 (22,4%)	113 (25,3%)
Mee oneens	69 (17,2%)	8 (16,3%)	77 (17,2%)
Helemaal mee oneens	12 (3,0%)	2 (4,1%)	14 (3,1%)
Totaal	402	45	447
Geen mening	37	4	41

II Afkortingen

Afkorting	Volledige naam
3RO	De drie reclasseringsorganisaties (Reclassering Nederland, Leger des Heils Jeugdbescherming en Reclassering, Stichting Verslavingsreclassering GGZ)
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
RIBW	Regionale Instelling voor Beschermd Wonen
VIR	Verwijsindex Risicojongeren

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken
toezicht op het terrein van veiligheid en justitie
om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen,
om risico's te signaleren
en om organisaties aan te zetten tot verbetering.
Hiermee draagt de Inspectie bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Dit is een uitgave van:
Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
www.ivenj.nl

Oktober 2015 | Publicatienummer: 88499

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.